

LES PROCESSIONS DE SETMANA SANTA DE MÓRA D'EBRE, UN REFERENT CULTURAL DEL NOSTRE PATRIMONI

SANTI ALFONSO FALCÓ

*Soci del CERE. President de l'Associació Organitzadora
de les Processons de Setmana Santa de Móra d'Ebre*

RESUM

Aquest article analitza les celebracions religioses de Setmana Santa, que formen part del patrimoni cultural més antic del nostre territori, de manera que esdevenen un referent del país, de la ciutat i del poble on se celebren, amb interessos que sumen la fe, la tradició i la celebració. La Setmana Santa ens invita a la participació, no només a la presència física als actes, als quals estem tots convidats, sinó també a la conclusió que podem arribar si ens creiem de veritat el misteri de la Passió de Jesús, el seu missatge i la necessitat que tots el coneguem, tot fent servir, si cal, les manifestacions fora dels temples, com són les processons. Actualment, se celebren a Móra d'Ebre tres processons: la dels Dolors, un divendres abans de Divendres Sant; el Viacrucis, i la del Sant Enterrament, de Divendres Sant. En aquest article es fa una mica d'història d'aquestes tres celebracions, una per una. De tota manera cal diferenciar-les en tres etapes diferents: abans de la Guerra Civil; del 1939 al 1966, i des del 1967 fins avui dia.

INTRODUCCIÓ I ANTECEDENTS

Les celebracions religioses de Setmana Santa formen part del patrimoni cultural més antic del nostre territori, de manera que esdevenen un referent del país, de la ciutat i del poble on se celebren, amb interessos que sumen la fe, la tradició i la celebració.

I és que la Setmana Santa ens invita a la participació, no només a la presència física als actes, als quals estem tots convidats, sinó també a la conclusió que podem arribar si ens creiem de veritat el misteri de la Passió de Jesús, el seu missatge i la necessitat que tots el coneguem, tot fent servir, si cal, les manifestacions fora dels temples, com són les processons.

La Passió és, doncs, un acte generós amb destinataris de tot arreu. Aquests dies no ens podem quedar al marge, hi ha alguna cosa que ens fa actuar, i sense adornar-nos-en també ens fa reflexionar sobre tot allò que ens envolta.

Tot això és un fet cultural que ens fa pensar en un Jesús humà, en un ésser diví, però humà, és a dir, proper, que va ser capaç de patir i morir, però també d'estimar.

Així podem afirmar que aquests actes són més que una tradició; podem dir que en certa manera contribueixen a definir la nostra identitat com a poble i impregnen el que, en termes generals, diríem la nostra cultura.

Més encara, podem assegurar que, com altres actes que cada any es repeteixen, ens mostren que com a éssers humans necessitem expressar públicament la nostra inquietud per mostrar el que portem dins, massa vegades ocultament... altres, però, les deixem de banda pel sol fet que no estan "de moda". Això fa pensar en un aforisme hindú que diu: "Si creus, per què ho negues?, i si no creus, per què renegues?"

En l'editorial de la revista *La Riuada* dedicada a la Setmana Santa el 1999, podem llegir:

Soroll de carraus i matraques, redoblar de tambors, olor de cera cremada, vestes i xulones, imatges religioses...

Són records que la ment desempolsa quan el mes de març arriba a la seva fi.

Som a la Setmana Santa i les tradicions religioses surten als carrers del nostre país. Anys va haver-hi en els quals es va voler silenciar aquestes manifestacions populars que han superat el sentit religiós i místic per a ser un patrimoni folklòric i popular indubtable.

Quants n'hi ha de tebis creients i poc practicants però quan arriben aquests dies ho deixen tot per vestir-se robes talars, cenyir-se el tambor, o simplement matinar el Divendres Sant per participar al Viacrucis.

A la fi, sigui com sigui, una de les expressions religioses més visibles de Setmana Santa són les processons. Una manifestació de fervor popular que s'ha donat al llarg de la història.

A l'edat mitjana, es feien amb finalitats molt diverses: per commemorar esdeveniments polítics i militars, per demanar que acabés la pesta, contra les sequeres i les plagues, per celebrar el naixement de l'hereu al tron, en honor al patró d'una confraria o gremi... Habitualment se celebraven dins l'església, però van sortir al carrer per tenir un caràcter més popular.

El segle XIV, conegut per una sèrie de calamitats (guerres, pestes, escassetat, revoltes...) que van sacsejar l'ordre conegut fins aquell moment, va fer prendre a la població una consciència de crisi.

La conclusió del poble cristià davant aquest caos va ser que Déu estava castigant les persones pels seus pecats. Per això havien d'estar en pau amb Déu per mitjà de la penitència. Així van sorgir moltes germandats de caritat i de culte que organitzaven processons per camps i pobles de tot Europa.

Les més conegudes, bé per motius penitencials, bé en memòria de la passió de Jesús, van sortir en ciutats italianes. El mateix Francesc d'Assís va ser partidari d'aquests actes, com a mitjà perquè els laics, o sigui de les persones que prescindien de la religió, hi poguessin participar. A Catalunya també hi van haver companyies d'aquest tipus, engrescats pels sermons del sant dominic Vicent Ferrer.

Les germandats lligades a la Pasqua solien sortir en processó el dia del seu sant patró, i també ho feien els dies més destacats de la Setmana Santa... Amb el pas del temps, aquestes desfilades van prendre força i a la segona meitat del segle xv, ja existien el que avui es coneix com a confraries, que van ser les encarregades d'organitzar les processons.

Les primeres processons públiques, durant la nit del Dijous i el Divendres Sant, van néixer amb la influència dels franciscans. S'hi participava amb camisa blanca i l'esquena descoberta, sobre la qual s'assotaven amb els seus fuets. Una vegada acabada la processó rentaven les ferides amb vi calent.

Quant a drames litúrgics es pot dir que van néixer com a forma de contemplar moltes cerimònies amb representacions sacres que il·lustraven diversos paratges de la passió, mort i resurrecció de Jesús.

Aquestes representacions es van separar de la litúrgia, a la fi de poder-les fer en llengua natal, no en el llatí que presidia els oficis divins, i que així fossin més comprensibles per al poble.

De la mateixa manera i per poder atreure més persones van sortir als carrers i a les places; d'aquesta manera va començar el teatre medieval.

Les escenes amb actors tenien lloc en escenaris que es podien portar d'un lloc a l'altre i els episodis tractats eren molt diversos. La Passió d'Arràs amb el seu text del segle xv tenia 30.000 versos.

Ara, potser caldria preguntar-nos quin significat té fer processons en els nostres dies? L'arquebisbe metropolità de Tarragona, monsenyor Jaume Pujol Balcells, escrivia en un opuscle de la Setmana Santa de Tarragona:

Quan parlem de misteris ens referim a l'ofrena que fa Jesús d'Ell mateix i que expressa de manera tan emotiva en el Sant Sopar, a la seva condemna a mort i passió, com si hagués volgut posar-se a la cua de la processó de dolor que recorre el món, i, finalment, a la seua Resurrecció, centre de la nostra fe i sentit de tota ella.

El papa Benet XVI ha recorregut la geografia del dolor fent esment de les crisis humanitàries, les guerres, el problema dels refugiats, els perills de l'armament, els atemptats, les matances que hi ha a l'Àfrica, les amenaces al sentit de la família i molts altres exemples.

Les processons de Setmana Santa són una representació plàstica tradicional d'aquestes realitats. La imatge del Crist i les que representen als apòstols i sobretot a la seua Mare surten aquests dies de les esglésies com si anessin a trobar la gent al mig del carrer per compartir les seues angoixes i preocupacions i transformar-les en esperança i goig.

El Dr. Jaume Aymar Ragolta, delegat d'Apostolat Seglar de l'Arquebisbat de Barcelona i professor de la Universitat Ramon Llull, entre altres coses, es preguntava en una conferència:

És significativa avui una processó?

El papa Pau VI parlava de la ruptura entre el culte i la cultura, entre l'evan-geli i la vida.

Es diu que avui s'ha perdut el sentit dels símbols; pot ser també que les imatges hagin deixat de ser eloqüents, que ja no parlin a la cultura d'avui dia, que les persones, quan van a una processó hi assisteixin simplement per curiositat davant d'unes formes que els semblen arcaïques.

Però tot això és una anàlisi superficial. La nostra cultura té unes arrels cristianes i això dóna uns referents que no s'esborren fàcilment. Unes manifestacions que s'han repetit durant segles, avui continuen apel·lant sentiments.

Què ens presenten els passos? Un flagel·lat, un presoner, un home jove que cau portant el pes d'una creu, una dona que fa un gest de misericòrdia, una mare que plora... En les imatges de Crist hi veiem l'execució d'un innocent.

Les processons tenen i tindran molt de diàleg cultural. Són emotives. Preparar un pas per a la processó és tot un esforç que aplega practicants habituals i escadussers.

Treure un pas, acompanyar-lo, comporta una emoció i una vivència. Cal només que tot això tingui continuïtat, que siguem agosarats.

No és cap secret que el patrimoni de les processons de Setmana Santa: talles, imatges, passos, estendards... han estat salvats, en bona mesura, també pels laics.

Avui han desaparegut molts gremis i confraries, però roman el seu patrimoni. Com gestionar-lo, com guardar-lo en condicions dignes?

Esplèndida la iniciativa de molts pobles d'usar un lloc per guardar tot allò que pertany a les processons de Setmana Santa. En molts altres casos cal recórrer a magatzems, o als locals no sempre apropiats.

I es pregunta: es pot somniar en un museu?...

Acaba dient: les processons poden ser també plataforma de diàleg entre cultures.

En un moment en què tantes persones procedents del món musulmà viuen entre nosaltres, em parlen de dones musulmanes que participen com a espectadores i que fins i tot ploren veient els passos. Dones cobertes que, més enllà del seu credo, veuen en Maria el misteri d'una mare que ha perdut el seu fill.

Sens dubte que parlar de Setmana Santa ens atansa sempre a un grapat de records, de sensibilitats que ens retornen al passat i d'aquesta manera ens posem, sense adonar-nos-en, a comparar. A la fi la nostra ment no pot deixar de recordar, sobretot si el record, massa vegades, ens enganya i ens fa decidir que allò que passa per la nostra ment era millor que el que estem vivint.

Això és un fet que ens passa a moltes persones en comparar les processons de Setmana Santa fins l'any 1966 i les que hem fet fins avui.

Penso sincerament que aquestes són les nostres, les que tenim ara, les que volem fer, sense ferir sensibilitats, sense que el record ens faci pensar que són o no millors.

LES PROCESSIONS DE MÓRA D'EBRE PAS A PAS

Fins a l'any 1966 es van fer, a més del Viacrucis de Divendres Sant i de la processó del Sant Enterrament, un Viacrucis que se celebrava el Diumenge de Rams a la tarda. El 1961 s'anunciava així: "A las 7 de la tarde, piadosísimo Vía Crucis, que recorrerá el trayecto acostumbrado. Será llevada la Venerable Imagen del Stmo. Cristo de los Caballeros."

El diumenge de Pasqua se celebrava l'única processó que figura en el *Costumari català* de l'Amades, com a acte de Setmana Santa de les comarques de la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i el Priorat. El mateix opuscle del 1961 ens diu: "Solemnidad de las solemnidades. A las 7 y 9, Misas rezadas de comunión. A las 11, Procesión del Encuentro. Misa solemne, interpretándose a toda orquesta la Misa Pontificia de Perosi."

La processó tenia un cromatisme excel·lent. Sortien des de la Prioral dues processons; una amb la imatge de Jesús Ressuscitat i l'altra amb la de la Immaculada, a la qual s'havia posat un vel negre. A l'altura del Portal, es trobaven, en el moment de l'"Encuentro", i a la plaça de Dalt sonava una gran traca. Llavors s'unificava la processó fins a arribar a l'església.

Actualment se celebren tres processons. La dels Dolors, un divendres abans de Divendres Sant; el Viacrucis, i la del Sant Enterrament, de Divendres Sant.

A continuació, farem una mica d'història d'aquestes tres celebracions, pas a pas, és a dir, una per una. De tota manera, cal diferenciar-les en tres etapes diverses: abans de la Guerra Civil; del 1939 al 1966, i des del 1967 fins avui dia.

LA PROCESSÓ DELS DOLORS

Aquesta processó es va celebrar per primera vegada l'any 1985, amb motiu d'una restauració de l'ermita del Calvari; per la qual cosa també es va fer una restauració de la imatge de la Mare de Déu dels Dolors. Es va pensar que el millor seria portar la imatge en processó, i des de llavors no s'ha deixat de fer.

La comitiva surt de l'església després del Septenari i es dirigeix a l'ermita, on finalitza. Popularment es coneix com "de les Torxes", pel fet que els participants solen deixar l'espelma dins l'ermita (fig. 1).

L'any 2011 s'hi va incorporar la imatge d'un Sant Crist, que des de llavors es guarda a l'ermita. Tot i que la idea era que només sortís aquell any, després que dos nois demanessin de treure'l, l'Associació va trobar oportú de fer-ho cada any. El Sant Crist va rebre el nom "del Calvari" i es va presentar i beneir el mateix 2011.

És una de les deu processons que se celebren aquest dia en tot Catalunya.

Fig. 1. Ermita del Calvari

EL VIACRUCIS

El Viacrucis de Divendres Sant va ser proclamat “acte d’interès comarcal” el 2007, per part del Consell Comarcal de la Ribera d’Ebre, i és un dels actes més populars de la Setmana Santa morenca (fig. 2, 3 i 4).

Surt a les 7 del matí des de l’església fins a l’ermita del Calvari i el retorn es fa per les escales que donen al castell. Amb les imatges del Sant Crist, la Dolorosa i la Verònica. El cronista oficial de la vila, Artur Cot, definia aquest acte amb magistrals paraules a la revista *La Riuada*, l’abril del 1999:

[...] el Calvari torna a ésser l’indret on tradicionalment es congrega la multitud en una singular trobada: religiosa, patriòtica (cercant les arrels del nostre passat més íntim), costumista...

Avui, en el moment del traspàs cronològic, a cavall del tercer mil·lenni, la veu de la història, la profunda convicció cristiana ens torna a posar dempeus i amb el silenci de la multitud creient venera i valora profundament el fet entrançable de la redempció mentre es repeteix l’evocació evangèlica: “Ell que havia estimat els seus que eren al món, els estima fins a l’extrem” (Joan 13:1).

Fig. 2. Baixada de les escales durant el Viacrucis, 2010

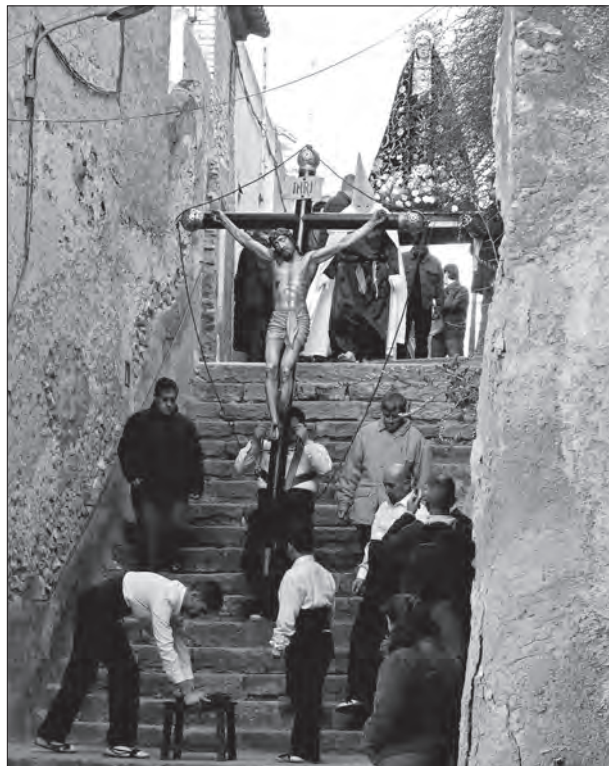

Fig. 3. Baixada de les escales durant el Viacrucis, 2010

L'hora de sortida, les estacions, el lloc, la baixada de les imatges pels quaranta esglaons que donen al castell, la música del sac de gemecs, l'olor de timó... tot envolta una celebració que cada any sorprèn i emociona.

L'acte compta amb una antiguitat més que provada que ens donà a conèixer el mateix Artur Cot:

Un document relacionat amb Leopold Pedret, un dels personatges més significatius del segle XVIII diu: "Que en el año 1746 o 1757, atendiendo los particulares Vecinos de Mora de Ebro que su monte Calvario o Via Crucis, carecía de una Ygla o Capilla para orar después de la última Estación, determinaron erigir en dicho Monte bajo la invocación del Smo. Nombre de Jesús, como en efecto se construyó, sin más emolumentos, que las limosnas, que se recogían de los naturales de dicha Villa que voluntariamente quisieran contribuir y otros con sus Personas o Jornales, y otros con Cavallerias, en la construcción y transporte de los Materiales Necesarios."

Continua dient que el dit Leopold va pagar el paleta i els peons de les almoines que recollia la Confraria del "Dulcísimo Nombre de Jesús" i que ell mateix anava amb els seus cavalls, i que va anar-hi fins a finalitzar l'obra, que es va beneir i se celebrà missa.

El Viacrucis només s'ha vist interromput per les guerres; al segle XIX amb les lluites civils l'indret va sofrir molts danys i l'antiga ermita es desmuntà per aprofitar les pedres, així com les escales que van fins al castell. Després de la darrera carlinada es tornà a bastir dedicada a la Mare de Déu dels Dolors.

De l'antiga capella només n'ha quedat el nom als carrers del seu voltant: *raval de Jesús*.

L'any 1939 es tornà a celebrar, sense cap imatge. Des del 1940 ja s'hi va anar amb la nova imatge del Sant Crist dels Cavallers, i després s'hi va afegir la Dolorosa, que era pujada pels "quintos" com una de les tradicions del poble. Va ser l'únic acte que amb la reforma feta el 1966 no es va deixar de fer mai. L'any 1990 es va incorporar la imatge de la Verònica.

PROCESSÓ DEL SANT ENTERRAMENT

Aquest acte és el que ha sofert una transformació més gran des del 1967. Aquest any l'església va considerar que s'havia de desprendre de tots els elements folklòrics i fer les processons només amb allò que simbolitzava el dolor per la mort de Jesús. Així la Confraria del Sant Crist dels Cavallers, que era qui organitzava els actes de Setmana Santa, es despenia dels armats, "xulones", vestes, impropis, bandes de música i dels passos de l'Oliveret, Pilat, Verònica, Sant Crist i la Dolorosa, tot deixant només el Sant Sepulcre. No va ser fins la dècada de 1980 que es va tornar, a poc a poc, a refer aquest acte.

L'any 2000 es legalitzava l'Associació Organitzadora de les Processons de Setmana Santa de Móra d'Ebre. Els seus membres ja havien anat restaurant els diversos passos que ja desfilaven, i aquell any havien recuperat, després de trenta-tres anys de no sortir, el de Pilat.

Fig. 4. Viacrucis (M. Cinta Farnós, 2012)

De l'antiga processó d'abans de la Guerra Civil en podem destacar la seua antiguitat i el record que encara perdura en els més grans. Els passos eren més petits, i en total eren nou: l'Oliveret, l'Ecce Homo, la Mare de Déu de la Roca, Jesús al Pretori, Jesús amb la creu al coll, Jesús clavant-lo a la creu, el Sant Crist dels Cavallers, el Sant Sepulcre i la Dolorosa, encapçalats pels armats.

L'inici de la guerra va marcar un parèntesi en la celebració dels actes religiosos. Les antigues talles es van llençar al riu i no en va quedar res, ni tan sols les particulars (l'Ecce Homo i la Mare de Déu de la Roca eren talles fetes de l'escultor Fèlix Ferrer i de propietat privada, però també es van llençar, per por a represàlies).

L'any 1939 se celebrà la processó sense cap imatge. El 1940 es tornà a constituir l'antiga Confraria del Sant Crist dels Cavallers i el mateix any el Sr. Carlos Amorós Miró regalà la imatge del Sant Crist dels Cavallers (a hores d'ara a l'església del Convent de les Monges Mímines). El 1941 la Confraria adquirí els passos de Jesús al Pretori (Pilat), el de Jesús amb la creu al coll (Verònica) i el Sant Sepulcre (Llitera). El Sr. Ramon Vaqué Castelló regalà la talla de la Soledat (Dolorosa) i la família Saurí adquirí la de l'Oració a l'Hort (Oliveret). El 1957 el Sr. Josep Gibert Llenas regalà la talla de l'actual Sant Crist. Junt amb els armats, banderes, penitents amb impropis, creus, estendards, bandes de música, vestes, "xulones", autoritats i clero, van desfilars fins el 1966.

El 1967 es desfilà només amb el Sant Sepulcre i un any després s'incorporà la Dolorosa. I així se celebrà aquesta processó fins ben entrats els anys vuitanta del segle xx.

ELEMENTS QUE DESFILEN AVUI DIA

Grup de percussió

Acte. Acompanyament musical. Surten a les processons del Sant Enterrament, dels Dolors i al Viacrucis.

Descripció. Els instruments que toquen són gralles, sac de gemecs, tabals i tambor.

Observacions. Ocupen el lloc dels armats.

Surten per primera vegada a la processó del Sant Enterrament el 1997.

El 1999 es formen com a grup amb el nom de "15-12". El mateix any es confeccionen les túniques; empren els colors roig i negre.

El 2000 una part del grup surt al Viacrucis, just al moment que les tres imatges queden encaixades dintre de les escales que baixen al castell.

El 2006 estrenen la composició de Ferran Roca "Toc de processó" durant la processó del Sant Enterrament.

El 2008 s'incorpora el sac de gemecs al grup, que surt al Viacrucis amb la composició de Ferran Roca "Baixada de les escales del Calvari".

El 2009 surten per primera vegada a la processó dels Dolors i estrenen la composició de Ferran Roca "Processó de les Torxes".

Mai en la història de les processons de Setmana Santa de Móra d'Ebre no s'havia interpretat una música original. Properament estrenaran diversos tocs per a la processó del Sant Enterrament, compostos per Ferran Roca i pels seus fills Andreu i Arnau.

Pas de l'Oració a l'Hort (Oliveret)

Acte. Surt a la processó del Sant Enterrament.

Descripció. Jesús agenollat, en actitud d'oració, mira l'àngel que li presenta el calze de passió.

Propietat. La imatge és propietat de la família Solé-Asens, que la cedeix cada any.

Observacions. Fins al 1966 es treia en un pas petit portat a coll per nois joves, la il·luminació era amb ciris i al darrere l'àngel es posava una branca d'olivera.

El 1991 es restaurà la imatge i l'antic pas, en el qual s'hi van incorporar llums i es va confeccionar el peu amb forma de soca d'olivera (escaiola) on s'hi posa la rama.

El 1991 i 1992 el van treure nois; des del 1993 el porten noies.

El 2001 es bastí la peanya amb rodes, nova il·luminació i faldes. Al davant del pas hi ha un relleu d'un Sant Sopar (escaiola).

Des del 2009 junt amb el pas surt un estendard amb la imatge de Jesús i l'àngel pintats. L'estendard el van confeccionar les mateixes noies que el porten.

Pas de Jesús al Pretori (Pilat)

Acte. Surt a la processó del Sant Enterrament (fig. 5).

Descripció. Jesús en primer terme és presentat per un centurió romà, al darrere Pilat, assegut dalt d'una escalinata, es renta les mans en una safata sostinguda per un servent negre; al seu costat, un soldat romà.

Propietat. La Confraria del Santo Cristo de los Cavalleros comprà el 1941 les imatges de Jesús i el centurió romà. El 1953 la mateixa Confraria comprà les de Pilat i el servent negre. La imatge del soldat romà no consta.

Observacions. L'actual pas amb rodes, llums i faldes, es va bastir l'any 2000 per part de membres del Grup de Teatre de Móra d'Ebre, amb la col·laboració de diverses entitats.

Des del 1941 fins a finals de la dècada de 1950 va sortir portat a coll; després es va fer una peanya amb rodes.

Va sortir fins a l'any 1966. Es va guardar a casa el Suec fins el 1975, any que l'antiga casa pairal es va fer caure; llavors les imatges es van portar a l'antiga Casa de les Aigües, a l'actual carrer de Benet Messeguer, i d'allí al convent de les Monges Mímines.

La peanya i tots els complements es van llençar.

Fig. 5. Jesús al Pretori

Es van localitzar les imatges el 1999 i des de llavors es començà la restauració i el bastiment del pas.

Estendard de la Santa Faç

Acte. Va sortir fins el 1966 davant el pas de la Verònica. Deixà de sortir fins l'any 1996, que tornà a sortir.

Descripció. Llenç amb la faç de Crist. El llenç va ser pintat per Maria Cinta Solanes, resident a Barcelona i filla de ca Don Pere Pau.

Propietat. El llenç era propietat de Carme Colomer, la qual el va regalar amb la condició que tornés a sortir.

Observacions. Fins l'any 1966 desfilava de la mà de la seva propietària. A partir del 2006 el porten dues dones.

Pas de Jesús amb la creu al coll. Carrer de l'Amargura (Verònica)

Acte. Surt a la processó del Sant Enterrament (fig. 6).

La imatge de la Verònica surt al Viacrucis des del 1990.

Descripció. Jesús amb la creu al coll i la Verònica agenollada al seu davant amb el llenç a les mans, en primer terme. Al darrere un jueu porta els claus a una mà i a l'altra un fuet. Al seu costat, un soldat romà.

Fig. 6. Jesús amb la creu al coll

Propietat. Totes les imatges les comprà la confraria del Santo Cristo de los Cavalleros el 1941.

Observacions. Fins al 1966 va sortir a la processó del Sant Enterrament. Les imatges i la peanya van sofrir el mateix destí que el de Pilat.

Va tenir confraria pròpia.

El 1989 es restaurà la imatge de Jesús i de la Verònica. Però no es deixà sortir.

El 1992 torna a sortir i s'incorporà la imatge del jueu amb els claus i el fuet a la mà, i el 1996 després de bastir de nou la carrossa i es va incorporar el soldat.

Creu del Cirineu

Acte. Surt a la Processó del Sant Enterrament.

Propietat. A causa del deteriorament el 2012 l'Associació va fer-la totalment nova.

Observacions. Va deixar de sortir el 1967 fins a principis de la dècada de 1980, encara que de forma intermitent. Des de la dècada de 1990 torna a sortir cada any, portada per dues persones i dues més amb vesta i ciri al costat.

Sant Crist dels Cavallers

Acte. Processó del Sant Enterrament i Viacrucis. És portat a pols.

S. Alfonso

Descripció. Jesús clavat a la creu. Imatge de talla.

Propietat. És propietat de la parròquia.

Observacions. Hi ha constància de quatre imatges. La primera va ser destruïda el 1837. La segona es va llençar a l'Ebre durant la Guerra Civil; procedia del convent de Marçà. El 1940 el Sr. Carlos Amorós Miró va regalar una imatge que procedia d'Olot, a hores d'ara està a l'església del Sagrat Cor del convent de les Mímines. L'actual va ser donada el 1957 pel Sr. Josep Gibert Llenas.

Tot i que no consta, és possible que abans de la guerra existissin dues imatges, ja que hi ha record que es treia el "Sant Cristo gros"; per tant, podem pensar que n'hi havia un de més petit.

Deixà de sortir a la processó del Sant Enterrament el 1967. No va ser fins a finals de la dècada de 1980 que tornà a sortir. El 2012 no va sortir a la processó del Sant Enterrament, i al seu lloc es va treure el Sant Crist del Calvari, portat a pols per Antonio Becerra Margalef i Rubén Vila Cardona, de 14 i 15 anys.

Pas de la Pietat

Acte. Processó del Sant Enterrament (fig. 7).

Descripció. Jesús als braços de la seua Mare. Darrere la creu amb un llençol.

Propietat. La va comprar el 2008 l'Associació Organitzadora de les Processons de Setmana Santa als Tallers Dimosa d'Olot.

Observacions. És una imatge que mai no havia desfilat a les processons de Móra d'Ebre. Es va comprar gràcies a l'ajut del programa "Tu Ajudes" de Caixa Tarragona, que va donar la meitat del cost. La resta, a més del que va costar la peanya, es va sufragar amb donatius i amb el treball dels membres de l'Associació.

Es guarda durant tot l'any a l'església Prioral.

Creu dels Penitents

Acte. Processó del Sant Enterrament.

Descripció. Creu de fusta portada per un sol home.

Propietat. De la parròquia.

Observacions. Va deixar de sortir el 1967. No va tornar a sortir fins a la dècada de 1980, i de manera intermitent. Des del 2000 torna a sortir. S'ha restaurat tota.

Llençol de la Llitera

Acte. Processó del Sant Enterrament.

Descripció. Peça de roba blanca, obsequi de les monges Mímines, que desfila davant el pas del Sant Sepulcre, junt amb l'escapulari que després de la processó es fa servir per adorar el Sant Crist de la Llitera.

Propietat. Associació Organitzadora Processons Setmana Santa.

Fig. 7. Pietat

Observacions. La peça es va fer el 2010 amb motiu del bastiment del nou pas del Sant Sepulcre. Desfila al davant del pas portat per una dona.

Pas del Sant Sepulcre (Llitera)

Acte. Processó del Sant Enterrament (fig. 8).

Descripció. Jesús mort, darrere seu un àngel amb una palma a la mà.

Propietat. Va comprar-lo la Confraria del Sant Crist del Cavallers el 1941. Es guarda a l'església Prioral.

Observacions. L'antiga urna on es guarda la imatge es va canviar l'any 1995 (va ser un obsequi d'una empresa de Móra); a aquesta nova urna s'hi va fer una finestra als peus de la imatge, per on es treia per fer l'adoració al final de la processó. El 2010 es va bastir un pas nou, per part dels nois que el porten a coll i amb el qual desfilen a la processó del Sant Enterrament; la imatge està al descobert. En arribar a l'església es cobreix, en part, amb el llençol i es fa l'adoració a l'escapulari.

Fig. 8. Llitera

Estendard del Dol

Acte. Processó del Sant Enterrament.

Descripció. Estendard amb una pintura de la Pietat.

Propietat. Va ser confeccionat per les senyores Manola Hernández i Joana Falcó l'any 2008.

Observacions. L'estendard desfila portat per les senyores amb mantellina i "xulona" al davant del pas de la Dolorosa.

Pas de la Soledat (Dolorosa)

Acte. Surt al Viacrucis i a la processó del Sant Enterrament (fig. 9).

Propietat. Parròquia. Va ser regalada pel Sr. Ramon Vaqué Castelló.

Observacions. És una imatge de talla amb vestit de vellut i brodats de fil d'or. El pas del matí és petit i portat a coll per homes. El de la nit es va bastir de nou el 1990 i reformat el 2010; el porten homes i dones. Darrere la imatge hi ha una creu amb un llençol. L'antic pas va llençar-se el 1967, portava rodes de fusta i els portadors anaven dins. El 1968 es va bastir un de nou amb els portadors fora del pas.

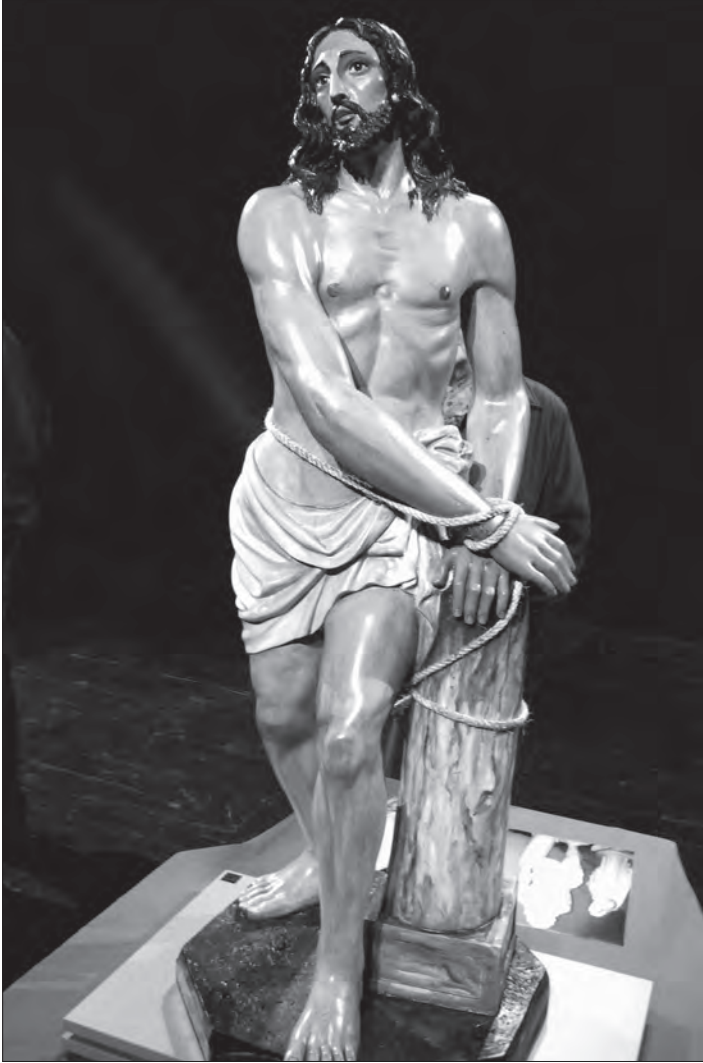
Fig. 9. Dolorosa

CONCLUSIONS

Prior, autoritats, vestes, banda de música, nens amb ofrenes, bandera de l'Associació..., conformen els vint-i-un elements que desfilen cada any. Esperant queden dues noves imatges: la Flagel·lació (fig. 10), que es va presentar el 8 de març de 2012, i una altra que està en procés de pintura, l'Entrada a Jerusalem. Aquestes imatges, junt amb el Sant Crist del Calvari i un Sagrat Cor que es va regalar a la Parròquia el 2011, es van adquirir sense muntar ni pintar a Olot, i són propietat de l'Associació, que les va muntant i pintant.

Però la nostra processó no acaba al carrer, sinó dins l'església. El Sant Sepulcre es col·loca al mig de l'altar. Entra el grup de percussió tocant el "toc de processó" amb gralla i tabals fins a posar-se davant del Crist mort, on fan l'adoració; després surten fins a la porta de l'església. Tot seguit, s'entren totes les flors que han desfilat en les passes per deixar-les al voltant de la imatge. Per finalitzar l'acte, el grup de percussió fa un repic final amb una gran ressonància.

*Fig. 10. La
Flagel·lació
(M. Cinta
Farnós, 2012)*

Així, un any més, podem concloure que: “Les celebracions religioses de Setmana Santa formen part del patrimoni cultural més antic del nostre territori, de manera que esdevenen un referent del país, de la ciutat i del poble on es celebren, amb interessos que sumen la fe, la tradició i la celebració.”